

PROKOPSKÉ LISTY

ČTVRTLETNÍK ŘÍMSKOKATOLICKÉ FARNOSTI U SV.
PROKOPA
PRAHA 3 – ŽIŽKOV

BŘEZEN – KVĚTEN 2026

389

MŠE SVATÉ A OBŘADY SV. TÝDNE 2026

KOSTEL SV. PROKOPA

29. 3. KVĚTNÁ NEDĚLE

9.30 – mše sv., žehnání ratolestí

2. 4. ZELENÝ ČTVRTEK

18.00 – mše sv.
19.00 – 23.00 – adorace u Getsemanské zahradě

3. 4. VELKÝ PÁTEK

12.00 – 18.00 – adorace u Getsemanské zahradě
15.00 – křížová cesta
18.00 – obřady, adorace kříže
19.15 – 23.00 – adorace u Božího hrobu

4. 4. BÍLÁ SOBOTA A VELIKONOČNÍ VIGILIE

9.00 – ranní chvály
9.20 – 19.45 – adorace u Božího hrobu
20.00 – mše sv., křest dospělých

5. 4. SLAVNOST ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

9.30 – mše sv., žehnání pokrmů

6. 4. VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ

9.30 – mše sv.

KOSTEL SV. ANNY

29. 3. KVĚTNÁ NEDĚLE

8.00 – mše sv., žehnání ratolestí

2. 4. ZELENÝ ČTVRTEK

17.00 – mše sv.

3. 4. VELKÝ PÁTEK

16.00 – křížová cesta
17.00 – obřady, adorace kříže

4. 4. BÍLÁ SOBOTA A VELIKONOČNÍ VIGILIE

19.00 – mše sv.

5. 4. SLAVNOST ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

8.00 – mše sv., žehnání pokrmů

KOSTEL SV. ROCHA

29. 3. KVĚTNÁ NEDĚLE

11.00 – mše sv., žehnání ratolestí
17.00 – mše sv., žehnání ratolestí

5. 4. SLAVNOST ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

11.00 – mše sv., žehnání pokrmů
17.00 – mše sv., žehnání pokrmů

Draží farníci a milí čtenáři,

v minulém měsíci jsme vstoupili do doby postní, která nás připravuje na největší svátky celého liturgického roku – Velikonoce. Od Popeleční středy slyšíme výzvu k obrácení a pokání jako prostředkům k proměně nejen našeho srdce, ale i veškerého našeho jednání. Naše lidská zkušenost nám jasně říká, že proměna vyžaduje veliké úsilí a někdy se nám dokonce zdá, že je téměř nemožná.

Tváří v tvář našim ubohým silám a tolika selháním v sobě často neseme určitou malomyslnost: zda se nám to vůbec někdy může podařit. Avšak všichni víme a jsme o tom přesvědčeni, že pokud se má nějaká proměna v našem životě odehrát, je výsledkem osobního boje ve spolupráci s Boží milostí. Jedno bez druhého je neoddělitelné.

Musíme vést boj, ať chceme, nebo ne. Bez boje není vítězství, ale při boji člověk občas musí snést nějaký ten šrám, bolest a těžkosti různého druhu. Současná velmi devastující válka na Ukrajině, ale i na Blízkém východě, nám jasně ukazuje, co všechno jsou válčící strany ochotny obětovat jen proto, aby zvítězily. Vyzdvihují se hrdinské činy statečnosti, které mají povzbudit a motivovat i druhé, aby se nebáli a bojovali s větším nasazením a zaníceností. Jak je bolestivé a zarmucující, když slyšíme o tolika padlých a zraněných, kteří jsou důsledkem válečného konfliktu.

Zkusme tuto skutečnost převést do duchovní roviny. S jakým nasazením a s jakou připraveností k oběti bojujeme my o proměnu našeho křesťanského života, která nezahrnuje pouze zájmy pozemské, ale dotýká se celé věčnosti?

Důsledky pozemské války jsou strašlivé, protože narušují přirozený lidský život v jeho nejzákladnějších podobách. Avšak jednou tato válka skončí – buď dohodnutým mírem, anebo smrtí těch, kteří se v ní přímo či nepřímo angažovali. V duchovním boji se však jedná o dosažení stavu, který nikdy neskončí, protože Bůh je věčný a stejně tak i naše nesmrtelná duše.

Výzva k obrácení a pokání nám má tuto základní pravdu znovu připomenout a nasměrovat nás k jádru křesťanského povolání. I my jsme vyzváni vést každodenní, nekompromisní a mnohdy krutý boj s našimi slabostmi a hříchy a odporovat pokušením všeho druhu. Nenechat se nalákat na mnohdy velmi laciné nástrahy, které způsobují náš odklon od toho, který je Alfou a Omegou nejen lidského života, ale celého stvoření.

Ve válce každá strana strojí léčky, aby nacytala nepřítele do svých „návnad“ a poté ho zničila. Je proto třeba být velmi obezřetný, aby se nepříteli nepodařilo oklamání, které by mohlo mít fatální následky. Stejně tak je tomu i v duchovním životě.

Být stále ve střehu a bdít znamená nikdy nezanechat úsilí o spojení s naším Pánem, tedy o život v milosti posvěcující. „Až budou lidé říkat: Je pokoj a bezpečí, tu na ně znenadání přitrhne záhuba jako porodní bolesti na těhotnou ženu. Nebudou moci uniknout... Nesmíme se tedy oddávat

spánku jako ostatní, ale naopak: zůstaňme bdělí a střizliví“ (1 Tes 5,3–6).

Prostředky bdělosti jsou nám velmi dobře známé, ale je třeba jich statečně a věrně využívat a neomlouvat se, že je to na nás příliš anebo že máme již osobní život dostatečně náročný. Proto je velmi dobré obnovit seznam malých a velmi konkrétních sebezáporů a předsevzetí, která nám pomáhají v intenzivním boji proti naší slabé přirozenosti a zároveň umožňují růst v ctnostech, které nás přibližují k Ježíši Kristu v heroickém úsilí konat dobro.

Nakolik investujeme do boje v době postní a do proměny každodenního života, natolik budeme s radostí sklízet plody při slavení velikonočních svátků. Radost je plodem lásky, ale pravá láska je plodem upřímné a velkorysé oběti v odevzdání sebe sama.

Zde máme vzor života Ježíše Krista, který se za nás vydal až do krajnosti na dřevě kříže, abychom byli jednou provždy vykoupeni ze své padlé přirozenosti a mohli dosáhnout plného a věčného společenství s Ním.

Kéž nám letošní doba postní pomůže udělat opět rozhodný krok v našem putování do Božího království a dodá potřebnou statečnost pro boj o naše posvěcení.

Požehnanou dobu postní a radost ze Vzkříšení našeho Pána vám v modlitbě vyprošuje

P. Vít

FARNÍ AKTUALITY

Připomenutí zpovídání v době postní

- **Pondělí, středa, čtvrtek a pátek** – od 17.30 přede mší sv. v kostele sv. Prokopa
- **Úterý** – od 16.30 přede mší sv. v kostele sv. Rocha
- **Středa** – od 6.30 po mši sv. v kostele sv. Rocha
- **Sobota** – od 7.30 přede mší sv. v kostele sv. Prokopa
- **Neděle** – od 7.30 přede mší sv. v kostele sv. Anny a od 16.30 přede mší sv. v kostele sv. Rocha

Slavnost sv. Josefa – doporučený svátek

- **Čtvrtek 19. 3.** – mše sv. v 18.00, kostel sv. Prokopa

Slavnost Zvěstování Páně

- **Středa 25. 3.** – mše sv. v 18.00, kostel sv. Prokopa

První, druhé a třetí skrutinium katechumenů

- **Neděle 8., 15. a 22. 3.** – v 9.30, kostel sv. Prokopa
-

Pobožnost křížové cesty

- **Pátek 13., 20. a 27. března** – vždy od 17.15
 - **Kostel sv. Prokopa**
-

Předvelikonoční jarmark (viz str. 6)

- **Neděle 15. 3.** – po mši sv., kostel sv. Prokopa
-

Předvelikonoční možnost sv. smíření

- **Úterý 31. 3. – 17.00 mše sv.** v kostele sv. Prokopa, po ní příležitost ke svátosti smíření
-

Výstav Nejsvětější svátosti oltářní

- **Čtvrtek 5. 3.** – po mši sv. do 20.00, kostel sv. Prokopa
 - **Zelený čtvrtek 2. 4.** – po mši sv. do 23.00, kostel sv. Prokopa
 - **Čtvrtek 7. 5.** – po mši sv. do 20.00, kostel sv. Prokopa
-

Velkopáteční sbírka na Svatou zemi

- **Velký pátek 3. 4.** – tradiční sbírka na podporu křesťanů ve Svaté zemi
-

Rozpis adorací v Getsemanské zahradě a u Božího hrobu

Rozpis je k dispozici na zadní lavici v kostele sv. Prokopa. Prosíme o zapsání na jednotlivé časy.

- **Zelený čtvrtek** – od 19.00 po mši sv. do 23.00
 - **Velký pátek** – od 12.00 do 23.00, vyjma Křížové cesty (15.00–16.00) a obřadů Velkého pátku (18.00–19.15)
 - **Bílá sobota** – od 9.20 do 19.45
-

Žehnání pokrmů

- **Neděle** – slavnost Zmrtvýchvstání Páně 5. 4. – po mši sv., ve všech kostelech
-

Úklid kostelů

- **Pátek 27. 3. od 15.00** – kostel sv. Rocha
- **Sobota 28. 3. po mši sv. v 8.00** – kostel sv. Prokopa
- **Pátek 10. 4. od 15.00** – kostel sv. Rocha
- **Sobota 11. 4. po mši sv. v 8.00** – kostel sv. Prokopa
- **Sobota 18. 4. od 9.00** – kostel sv. Anny

- **Pátek 22. 5. od 15.00** – kostel sv. Rocha
- **Sobota 23. 5. po mši sv. v 8.00** – kostel sv. Prokopa
- **Pátek 12. 6. od 15.00** – kostel sv. Rocha
- **Sobota 13. 6. po mši sv. v 8.00** – kostel sv. Prokopa

Májové pobožnosti

- **Každý den po mši sv. během celého měsíce května**

Farní pěší pout'

- **Sobota 16. 5.** – kostel Nanebevzetí Panny Marie, Tismice

Noc kostelů

Pátek 29. 5.

Kostely budou otevřeny:

- **sv. Prokop** – 17.00–23.30
- **sv. Anna** – 18.00–22.00
- **sv. Roch** – 17.00–22.00

Společenství Modlitby matek

Poslední březnový víkend se v kostele **sv. Prokopa** bude konat modlitební triduum společenství **Modlitby matek**. K modlitbě se může připojit kdokoli z farníků.

- **Pátek 27. 3.** – po mši sv.
- **Sobota 28. 3.** – po mši sv.
- **Neděle 29. 3.** – před modlitbou růžence, tedy v **8.25**

Společenství se schází **každé pondělí od 19.00**. Další zájemkyně z řad maminek, babiček i duchovních matek jsou srdečně vítány. Bližší informace v sakristii.

Předvelikonoční jarmark

O 4. neděli postní, **Laetare**, dne **15. 3. 2026**, se bude v kostele **sv. Prokopa** po mši svaté konat **předvelikonoční jarmark**, na kterém bude možné zakoupit zajímavé ruční výrobky a také malé chutné občerstvení.

Výtěžek bude věnován na **obnovu dětské kaple v kostele sv. Prokopa**.

Všechny srdečně zveme.

Postní kasička 2026 – pokračujeme v pomoci chudým oblastem Brazílie

Stejně jako v adventní době chceme i během letošní postní doby pokračovat v konkrétní pomoci lidem v nouzi. Proto bude v našich kostelích opět umístěna postní kasička, do níž může každý podle svých možností vložit svůj dar. Může to být obnos, který symbolicky představuje něco, čeho se v postní době z lásky k Bohu i k bližním vědomě zřekneme.

Postní kasička je jednoduchým, ale velmi konkrétním způsobem, jak žít ducha pokání, obrácení a solidarity. Může jít o cenu kávy, sladkosti, drobného pohodlí nebo jiné radosti, kterou si na čas odpustíme. Takový malý osobní krok se pak může proměnit ve skutečnou pomoc lidem, kteří žijí v podmínkách, jež si u nás jen těžko dokážeme představit.

Výnos postní sbírky bude opět určen na podporu projektu, o němž nás informoval P. Anselm Ulbrich, který dlouhá léta působil v Brazílii a je dobře známý i v naší arcidiecézi. Pomoc směřuje do oblasti Cavalcante ve státě Goiás, která patří k nejchudším místům celé země. Mnohé místní komunity zde stále nemají běžný přístup k pitné vodě, zdravotní péči ani důstojnému bydlení.

Projekt, označovaný jako Cavalcante Operation, zapojuje dobrovolníky, studenty i místní obyvatele do konkrétní praktické pomoci. Díky jejich práci se již podařilo vybudovat několik kilometrů vodovodního potrubí, zajistit základní lékařskou i zubní péči pro stovky lidí, pomáhat s opravami obydlí a podporovat stavbu či obnovu kaplí, které jsou pro místní obyvatele důležitým duchovním i komunitním centrem.

Velkou radost nám přinesla také štědrost během adventní doby. Do kasiček ve všech třech kostelích naší farnosti se tehdy vybralo 33 987 Kč a další dary ve výši 12 000 Kč přišly na účet farnosti. Celkem jsme tedy díky ochotě mnoha lidí mohli věnovat 45 987 Kč. Všem dárcům patří upřímné poděkování.

Právě proto chceme v postní době pokračovat, aby pomoc mohla být ještě větší a konkrétnější. Projekt v Brazílii nyní potřebuje prostředky zejména na pokračování ve stavbě vodovodní přípojky, na zajištění zdravotnického

a zubního týmu pro nejchudší obyvatele a také na opravu jedné z místních kaplí, která slouží jako centrum komunitního života. Celkové náklady na tyto kroky se pohybují přibližně kolem 10 000 dolarů, tedy asi 220 000 Kč, a právě proto má každá další pomoc velký smysl.

Postní doba nás vede k modlitbě, postu a almužně. Postní kasička je jedním z jednoduchých způsobů, jak tyto tři rozměry spojit, protože malé osobní zřeknutí se může být skutečnou pomocí těm, kteří ji opravdu potřebují.

Všem, kdo se do postní sbírky zapojí, předem děkujeme. Vaše štědrost je konkrétním svědectvím víry i lásky k bližním.

Ze života svatých dětí

zpracovala
Mgr. Tereza Kahounová

5. DÍL - SV. BERNADETA SOUBIROUS

PAMÁTKA 16. DUBNA

Bernadeta Soubirousová pocházela z chudé, početné rodiny v Pyrenejích. Narodila se v lednu roku 1844 v Lurdech v jižní Francii. Otec, původně mlynář, byl dlouho bez zaměstnání a rodina žila pouze z příležitostných prací. Bernadeta od malička trpěla astmatem, čemuž nepomáhalo ani to, že rodina žila ve velmi nevyhovujících podmínkách.

Jako nejstarší z dětí se starala o mladší sourozence a chodívala sbírat dříví. V červnu roku 1856 odešla k jedné rodině do Bartrès, kde pásala ovce, starala se o děti a zároveň měla chodit do školy a učit se katechismus. Na vzdělání však téměř nezbyval čas. Nakonec se vrátila do Lurd s touhou naučit se katechismus.

Ve čtvrtek 11. února 1858 šla se svou kamarádkou Jeanne a sestrou Toinette sbírat dříví u massabiellské jeskyně na břehu řeky Gavy. Tehdy zažila první zjevení Panny Marie, kterou zpočátku označovala pouze slovem „Pani“. Od té doby se jí zjevila ještě sedmnáctkrát.

Během prvního zjevení instinktivně sáhla po růženci, který nosila stále u sebe. V dalších dnech se na toto místo vracela, modlila se růžencem a přijímala výzvy, které k ní přicházely. Při jednom ze zjevení odkryla pramen vody, když jí Panna Maria řekla, aby se z něj napila a omyla se. Zároveň měla přivést kněze s procesím. Ti jí však zpočátku odbyli. Přesto začali k jeskyni přicházet lidé se svícemi a dary.

Teprve v březnu se jí zjevení představilo slovy: „Já jsem Neposkvrněné početí.“ Při předposledním zjevení přítomný lékař konstatoval podivuhodnou skutečnost: Bernadetiny ruce neutrpěly žádné popáleniny, přestože se dotýkaly plamene svíce. Poslední, osmnácté zjevení nastalo 16. července. Bernadeta tehdy uviděla Neposkvrněnou i přes plot, který jeskyni uzavíral. Co si tehdy řekly, zůstalo skryto.

V říjnu roku 1858 byla přijata do lurdského hospice, kde také začala chodit do školy. Roku 1866 požádala o vstup do kláštera Milosrdných sester v Nevers. Sestry ji však zpočátku nechtěly přijmout kvůli jejímu špatnému zdravotnímu stavu – často trpěla zápallem plic. Nakonec však mohla vstoupit a složit řeholní sliby.

Od neverského biskupa dostala zvláštní úkol: modlit se. Kromě toho se snažila být užitečná i tím, že pomáhala klášterní ošetřovatelce. V roce 1867 složila jednoduché řeholní sliby. Při slavnostním rozdělování úkolů pro jednotlivé sestry, kterého se účastnil i biskup, však sestře Marii Bernardě (jak znělo její řeholní

jméno) nebyla určena žádná zvláštní služba. Na biskupovu otázku představená odpověděla, že „není dobrá na nic“.

V lednu roku 1873 ji opět přepadl těžký záchvat astmatu. Znovu přijala svátost nemocných, ale i tentokrát se z vážného stavu zotavila. V říjnu 1875 však onemocněla naposled. Kromě astmatu a revmatismu u ní postupovala tuberkulóza kostí a rakovina pravého kolena. Všechny obtíže přijímala Bernadeta s velkou odevzdaností a trpělivostí.

Zemřela po dlouhém utrpení 16. dubna 1879 v Nevers. Pohřbena byla v klášteře, kde žila.

Blahořečena byla roku 1925 a roku 1933 ji papež Pius XI. svatořečil. O Bernadetě tehdy řekl, že věrně splnila své životní poslání. Její tělo zůstalo neporušené a je uloženo v klášterním kostele Saint-Gildard v Nevers.

Z myšlenek sv. Bernadety

- „Chtěla bych poznat chyby svatých a to, co udělali, aby je napravili. To by mi pomohlo mnohem víc než poslouchat o jejich zázracích a extázích.“
- „Po zhlédnutí originálu jsem nenašla žádnou krásnou sochu Panny Marie.“
- „Kdyby se jeden sen měl rozpadnout na tisíc kousků, nikdy se nebojte zvednout jeden z těchto kousků a začít znovu. To je krása života – vždy můžeme začít od začátku. Využívejme příležitosti, které nám Bůh dává, a vždy v Něho věřme.“

Církev je obývána Kristem skrze křehkost lidí

Katecheze Svatého otce Lva XIV.

*„Svatost církve spočívá v tom, že ji obývá Kristus a stále se daruje skrze malost a křehkost jejích členů.“ Tak to vysvětlil Lev XIV. při generální audienci ve středu 4. března na náměstí svatého Petra. Při pokračování úvah o dokumentech Druhého vatikánského koncilu, zejména o dogmatické konstituci *Lumen gentium*, se papež tentokrát zastavil u tématu: „Církev – viditelná i duchovní skutečnost.“ Přinášíme jeho katechezi.*

Drazí bratři a sestry, dobré ráno a vítejte!

Dnes pokračujeme v našem rozjímání nad konstitucí koncilu *Lumen gentium*, dogmatickou konstitucí o církvi.

V první kapitole, kde se koncil snaží odpovědět především na otázku, co je církev, je církev popsána jako „složitá skutečnost“ (LG 8). Můžeme se tedy ptát: v čem tato složitost spočívá? Někdo by mohl říci, že církev je složitá, protože je „komplikovaná“, a tedy těžko vysvětlitelná. Jiný by mohl mít za to, že její složitost pramení z toho, že je institucí s dvoutisíciletou historií a má vlastnosti odlišné od každého jiného společenského či náboženského společenství.

Latinské slovo „complexa“ však označuje spíše uspořádané spojení různých prvků nebo rozměrů v jedné skutečnosti. Proto může *Lumen gentium* říci, že církev je dobře uspořádaný organismus, v němž spolu existuje lidský i božský rozměr, bez oddělení a bez smísení.

První rozměr je zřejmý: církev je společenství mužů a žen, kteří sdílejí radost i námahu křesťanského života se svými přednostmi i slabostmi. Hlásají evangelium a jsou znamením přítomnosti Krista, který nás provází na cestě života. Tento aspekt se projevuje také v institucionální organizaci církve. Není však dostatečný k vystižení její pravé podstaty, protože církev má také božský rozměr.

Ten spočívá v ideální dokonalosti nebo duchovní nadřazenosti jejích členů, ale v tom, že církev vzniká z Božího plánu lásky k lidstvu, uskutečněného v Kristu. Církev je tedy zároveň pozemské společenství i mystické tělo Kristovo, viditelné shromáždění i duchovní tajemství, skutečnost přítomná v dějinách a zároveň lid putující k nebi (LG 8; Katechismus katolické církve 771).

Lidský a božský rozměr se v ní navzájem harmonicky doplňují, aniž by jeden převažoval nad druhým. Církev tak žije v tomto paradoxu: je zároveň lidská i božská, přijímá hříšného člověka a vede ho k Bohu.

Aby koncil tuto skutečnost osvětlil, obrací se k životu Krista. Kdo se setkával s Ježíšem na cestách Palestiny, zakoušel jeho lidskost: jeho pohled, jeho ruce, zvuk jeho hlasu. Ti, kteří se rozhodli ho následovat, byli přitahováni jeho přívětivým pohledem, dotykem jeho žehnajících rukou a jeho slovy osvobození a uzdravení. Zároveň se však v setkání s tímto člověkem otvírali setkání s Bohem, protože Kristovo tělo, jeho tvář, jeho gesta a slova zjevují neviditelného Boha.

Ve světle této skutečnosti se můžeme vrátit k církvi. Když se na ni podíváme zblízka, vidíme lidský rozměr tvořený konkrétními lidmi, kteří někdy ukazují krásu evangelia, jindy zápasí a chybují jako všichni ostatní. A přesto právě skrze její členy a skrze její omezenou pozemskou podobu se zjevuje Kristova přítomnost a jeho spásné působení.

Jak říkal Benedikt XVI., mezi evangeliem a institucí není žádný protiklad. Struktury církve slouží právě k „uskutečňování a konkretizaci evangelia v naší době“. Neexistuje ideální a čistá církev oddělená od země; existuje pouze jediná Kristova církev vtělená do dějin.

V tom spočívá svatost církve: Kristus v ní přebývá a stále se daruje skrze malost a křehkost jejích členů. Když kontemplujeme tento neustálý zázrak, který se v ní děje, chápeme také „Boží metodu“: Bůh se činí viditelným skrze slabost stvoření a skrze ni stále působí.

Proto papež František v exhortaci *Evangelii gaudium* vybízí všechny, aby se učili „zouvat sandály před posvátnou zemí druhého“ (srov. Ex 3,5). Tak můžeme i dnes budovat církev: nejen organizováním jejích viditelných struktur, ale především budováním duchovního domu, jímž je Kristovo tělo, skrze společenství a lásku mezi námi.

Právě láska totiž stále znovu vytváří přítomnost Zmrtvýchvstalého. „Kéž by všichni měli na mysli jen lásku,“ říká svatý Augustin, „protože ona jediná všechno přemáhá a bez ní nemá nic cenu; kde je láska, tam všechno přitahuje k sobě.“ (Serm. 354, 6, 6)

SLOVO, KTERÉ NÁS PROVÁZÍ – ÚVOD DO PÍSMO SVATÉHO

5. díl: Jak vykládat Písmo svaté? – část 2

Uspořádal: Ladislav Klíma

Když bereme do ruky Písmo svaté, nebereme knihu jako každou jinou, ale důvěřujeme, že právě zde je zaznamenáno živé Boží slovo, které k nám může promlouvat. Přesto, jak jsme si ukázali v minulých částech, je dobré mít na paměti naši omezenost. Samozřejmě Bůh může do našich životů skrze Písmo promluvit, ale také riskujeme, že získané odpovědi se budou zakládat pouze na autosugesce.

Proto tento druh čtení, jemuž říkáme spirituální čtení nebo lectio divina, musí provázet vědomí literárního druhu textu, pohled na vývoj textu i na události, za nichž vznikl, ale rovněž bychom měli mít dobrou věroučnou průpravu. Tyto tři okruhy se musí nutně doplňovat, jinak bychom mohli sklouznout buď k ateistickému pitvání neživých textů, nebo naopak k doslovnému, až fundamentalistickému pojetí Písma jako něčeho, co si klade nárok na pravdu například v přírodních či historických vědách.

Dnes budeme navazovat na minulé číslo, kde jsme skončili u svatého Jeronýma a jeho upozornění, že ne na vše v Písmu můžeme uplatňovat alegorický výklad.

Origenés a svatý Jeroným nás provázeli již minule, ale v tomto čísle se k nim opět vrátíme. Popíšeme si totiž počátky textové kritiky. Již velmi brzy si totiž vnímaví církevní otcové začali všimnout, že existují různé textové varianty biblických textů. Tento problém mohl být způsoben několika faktory, ale podstatné je, že biblické knihy byly ručně opisovány.

Někdy opisovači chybně něco opsali, jindy naopak vynechali, zaměnili nebo se vzhledem k nesrozumitelným větám snažili text zjednodušit a vysvětlit. Tím vznikla celá řada opisů, které se mohly v mnohém vzdalovat od původního znění. Žádný originální rukopis Starého ani Nového zákona se nám nedochoval – vše, co máme k dispozici, je výsledkem práce opisovačů. Antičtí autoři proto začali porovnávat různé rukopisy, respektive jejich opisy, ve snaze zrekonstruovat pravděpodobnou podobu původního textu.

Jako první se tomuto problému systematicky ve 2. století věnoval Origenés. Díky své velké znalosti hebrejštiny upozoroval, že se řecká a hebrejská Bible liší: „V mnoha knihách jsem našel, že naše kopie (řecké) mají někdy víc než hebrejské, jindy méně“ (List Africanovi, odst. 5).

Jako příklad uvádí knihu Ester. Hebrejská verze této knihy je kratší, bez modliteb a dopisů. Řecká naopak obsahuje modlitby Ester a Mardochea i dopis o záchraně Židů. Origenés se proto ptá: která verze je pravá – hebrejská, nebo řecká? Uvádí také další příklad: příběh Zuzany v knize Daniel, který v hebrejské Bibli chybí. Tento rozdíl není pouze literární, ale také teologický. V hebrejské

verzi Bůh působí spíše skrytě, zatímco řecká verze zdůrazňuje, že Bůh je přítomný a vyslyší modlitby.

Podobným závěrům dochází i Jeroným (4.–5. století). I on si všímá, že Septuaginta obsahuje řadu přídavek a vynechávek. Rozhoduje se proto při překladu Starého zákona vycházet především z hebrejského textu, který považoval za nejstarší a nejbližší původnímu znění. Toto přesvědčení však nemuselo být vždy zcela přesné, protože v době vzniku Septuaginty ještě některé knihy neexistovaly v podobě, jakou známe dnes v kanonickém souboru. Navíc Židé některé části ze své verze odstranili po teologických sporech s křesťany.

Jeroným však Septuagintu neodmítá, protože to byla Bible apoštolů i prvotních křesťanů. Přesto tímto přístupem formuloval jeden ze základních principů textové kritiky Písma: při výkladu Bible je třeba dávat přednost nejstaršímu dostupnému textu.

Další zlom v pohledu na Písmo svaté přinesla až renesance se svým novým přístupem k historii, pramenům i k pojetí člověka jako samostatného aktéra dějin. Zatímco středověk pohlížel na dějiny především optikou dějin spásy a Božího působení, humanismus je začal chápat více jako dějiny člověka a pozornost se postupně přesouvala od Stvořitele ke stvoření.

Dějiny se začaly zkoumat kriticky, což se promítlo i do studia textů. Ty byly analyzovány z filologického hlediska, ověřovala se jejich autenticita a hledala se jejich nejstarší podoba.

Díky tomuto přístupu se Lorenzovi Vallovi, italskému humanistovi, podařilo odhalit, že Konstantinovská donace (Donatio Constantini), podle níž měl císař Konstantin věnovat papeži Silvestrovi mimo jiné území Itálie, je padělek. Toto zjištění opřel o porovnání latinských textů ze 4. století s tímto dokumentem. Ukázalo se totiž, že se v něm objevují novolatinská slova, která se ve 4. století nepoužívala.

Od 14. a 15. století přicházejí do Evropy také byzantští učenci, kteří uprchli před pádem Konstantinopole (1453) a přinesli s sebou znalost řečtiny i hebrejštiny. Tím se obnovila snaha vracet se k původním textům.

V 15. století například Gianozzo Manetti přeložil žalmy z hebrejštiny do latiny, protože Vulgáta, latinský překlad Písma svatého, byla v průběhu staletí ovlivněna množstvím opisů. Tato nespolehlivost některých křesťanských textů se zároveň stala předmětem kritiky ze strany židovských učenců. Hebrejský text v masoretské podobě se tak stal jakýmsi ideálem, k němuž bylo třeba se vracet.

Na přelomu 15. a 16. století se rozvíjejí jazyková studia a vznikají první hebrejské a řecké gramatiky i slovníky. Nelze také opomenout, že práci na různých překladech výrazně urychlil vynález knihtisku.

Nový přístup k výkladu Písma přináší Martin Luther. Tvrdí, že Bible má být vy-

kládána především z Bible samotné. Odmítá slepé spoléhání na církevní otce, ale zároveň také pluralitu výkladů (doslovný, alegorický, morální). Požaduje jeden smysl textu – ten původní, biblický.

Důsledkem tohoto přístupu bylo, že se od víceúrovňové exegeze přešlo k exegezi jednoúrovňové, zaměřené na původní smysl textu. Lutherovým cílem bylo vrátit se k původnímu znění a duchu Písma a odstoupit od pozdějších interpretačních tradic.

Tridentský koncil prohlásil latinskou Vulgátu za závazný text pro výuku, kázání a liturgii. Neříká tím, že jde o nejstarší text, ale o text dostatečně autentický pro liturgii a katechezi.

Přístup k výkladu Písma svatého se však dále rozvíjel – tomu bychom se mohli věnovat v některém z dalších čísel. Je dobré si z tohoto krátkého souhrnu odnést ponaučení, že výklad Písma svatého je otázkou, která zaměstnává mysl lidí již po staletí. A je to logické, protože pokud má k nám Bible promlouvat a být autoritativním textem našeho náboženství, je nutné zabývat se také rozpory, které jsou v ní někdy vnímatelné.

Možná prozradím dopředu příliš, ale rád bych, abyste si uvědomili, že kanonický text, který máte doma k dispozici, byl v této podobě rozpoznán tradicí jako závazný a pravý. Přesto bych byl nerad, aby lidé k těmto textům přistupovali svévolně – jako například některé náboženské skupiny, které vyprávění o potopě a Noemově arše z knihy Genesis považují za doslovnou historii, aniž by se zabývaly teologickým sdělením, které nám text chce předat.

O tom si však povíme více v některém z příštích čísel.

Ekonomické okénko

Stav ke dni 8. 3. 2026

výše dluhu (úvěr): 4.491.927 Kč

povinná měsíční splátka: 55.456 Kč

sbírka na splácení úvěru (prosinec 2025): 12.840 Kč

sbírka na splácení úvěru (leden 2026): 18.200 Kč

sbírka na splácení úvěru (únor 2026): 12.110 Kč

sbírka na splácení úvěru (březen 2026): 16.712 Kč

č. účtu farnosti: 6146009339/0800, Česká spořitelna

KOSTELY VE FARNOSTI PRAHA 3 – ŽIŽKOV

DEN	Farní kostel sv. Prokopa Praha 3, Sladkovského náměstí	Filiální kostel sv. Rocha Praha 3, Olšanské náměstí	Filiální kostel sv. Anny Praha 3, ul. Tovačovského
NEDĚLE	9:30	11:00 17:00 sv. smíření: 16:30	8:00 sv. smíření: 7:30
PONDĚLÍ	18:00 sv. smíření: 17:30		
ÚTERÝ		17:00 sv. smíření: 16:30	
STŘEDA	18:00 sv. smíření: 17:30	6:00 sv. smíření: 6:30	
ČTVRTEK	18:00 sv. smíření: 17:30		
PÁTEK	18:00 sv. smíření: 17:30		
SOBOTA	8:00 sv. smíření: 7:30		

VÝSTAV NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI:

sv. Prokop: první čtvrtek v měsíci po mši sv. – eucharistická adorace do 20:00

Změny a aktuální pořad bohoslužeb naleznete na www.farnost-zizkov.cz.

Úřední hodiny ve farní kanceláři: Čajkovského 36/669, 130 00 Praha 3 – Žižkov	Kontakty:
středa: 9:00 – 11:30 farář P. Vít Uher čtvrtek: 9:00 – 11:30 farář P. Vít Uher	farář P. ThLic. Vít Uher, Th.D.: tel. 731625910 e-mail: zizkov@efara.cz web: www.farnost-zizkov.cz

Příspěvky mohou být redakčně upravovány. Náklad 130 ks. Výrobní cena 18 Kč.
NEPRODEJNÉ.

Hledáte duchovní službu, uvažujete o křtu, církevní svatbě nebo pohřbu? Máte otázky o Bohu a víře nebo byste rádi poznali farní společenství?

Podívejte se na **www.farnost-zizkov.cz** nebo **přijďte mezi nás.**

Rádi vás přivítáme.

PODPOŘIT FARNOST A JEJÍ POTŘEBY MŮŽETE PŘES QR PLATBU

QR Platba

Finančními prostředky pokrýváme například platby za energie, nákupy liturgických potřeb a další nezbytnosti, bez nichž by se farnost neobešla.

Za Vaše dary Vám děkujeme!